

STILZITTEN IS GEEN OPTIE

**OPROEP VOOR EEN SPORTIEF
EN GEZOND COALITIEAKKOORD**

Stilzitten is geen optie Oproep voor een sportief en gezond coalitieakkoord

Aan: de gemeenteraad en het college van burgemeester en wethouders

Van: Sportraad Amsterdam

Amsterdam, 4 april 2026

Geacht college, geachte raadsleden,

De verkiezingen zijn voorbij. Juist nu begint het werk dat het verschil maakt: keuzes vastleggen die bepalen of kinderen in Amsterdam de komende jaren gezonder of ongezonder opgroeien. De Sportraad Amsterdam vraagt u daarom om sport, bewegen en buitenspelen in het coalitieakkoord te behandelen als basisbehoefte. Dit is geen kwestie van overtuiging meer, maar van voortschrijdend inzicht. Onderzoek na onderzoek in het afgelopen jaar onderstreept de urgentie: investeren in sport en bewegen leidt aantoonbaar tot betere fysieke en mentale gezondheid, versterkt ontmoeting en verlaagt de zorgkosten.

Ondanks een noodkreet van (Amsterdamse) kinderartsen van december jl. over een alarmerende stijging van overgewicht en obesitas bij kinderen¹ en meerdere onderzoeken die wijzen op hun slechter wordende motoriek^{2,3}, zien we dat het beweegvriendelijker maken van de stad weinig prioriteit heeft in de gemeenteraad. Zorgelijk, want uit onderzoek van Jantje Beton van dit jaar blijkt dat kinderen in steden gemiddeld ongeveer nog maar 7 uur per week buiten spelen. Slechts 4 jaar geleden lag dit gemiddelde nog op bijna 10 uur per week landelijk.⁴ Ook jongeren bewegen steeds minder en belanden vaker mede als gevolg hiervan met concentratie- en stressklachten bij de ggz. Beweging en een gezonde leefomgeving hebben een cruciale invloed op mentaal welzijn en juist daarom riepen wetenschappers deze week gemeenten op om hier via (ruimtelijk) beleid actief op te sturen.⁵

Deze preventieve inzet loont in meerdere opzichten, want recent onderzoek van de Rijksuniversiteit Groningen laat zien dat investeren in sport en bewegen meetbare gezondheids- en kostenwinst kan opleveren. Zo zijn zorgkosten gemiddeld lager in buurten waar meer mensen wekelijks sporten of aan beweegrichtlijnen voldoen. Voor Amsterdam wordt geschat dat als 1% van de inwoners (minder dan 10.000 mensen) extra wekelijks gaat sporten of aan de richtlijnen gaat voldoen, dit ongeveer €14 miljoen per jaar aan zorgkosten kan schelen.⁶ Een procent extra wekelijkse sporters in Amsterdam Nieuw-West (circa 1.700 mensen) zal naar schatting al €2,7 miljoen per jaar aan zorgkosten kunnen besparen.

Maar de vooruitzichten stemmen niet bepaald hoopvol. Zo zien we dat ruimte voor sport en bewegen niet vanzelf meegroeit met de rest van de stad. Journalistiek onderzoek van NRC beschrijft dat miljoenen vierkante meters sportruimte zijn verdwenen, vaak ten gunste van

1 <https://www.parool.nl/amsterdam/aantal-amsterdamse-kinderen-met-obesitas-neemt-hard-toe-ziet-deze-arts-we-zijn-echt-geschrokken~b7b067c04/>

2 [Minder beweging en slechtere motoriek bij kinderen: hoe komt dat? | NPO Radio 1](#)

3 [Ondersteuningsroute Bewegen en Motoriek | Motoriek is de sleutel tot meedoen!](#)

4 <https://jantjebeton.nl/media/pages/medialibrary/6b111c1e11-1773679553/rapportage-buitenspeelmonitor-jantje-beton-branchevereniging-spelen-en-bewegen-2026.pdf>

5 [Opinie: Een betere mentale gezondheid begint niet in de ggz | de Volkskrant](#)

6 <https://www.rug.nl/feb/research/frn/news/archief/2025/250925-buurten-waar-meer-wordt-bewogen-hebben-lagere-zorgkosten>

nieuwbouw. Hun conclusie; met name in zeer-stedelijke gebieden, zoals in Amsterdam, staat die ruimte om te sporten en bewegen zwaar onder druk.⁷ Dat beeld wordt bevestigd door de Rekenkamer in haar onderzoek naar Amsterdamse transformatiegebieden, waarbij zij concludeert dat de nadruk op het tempo van woningbouw ertoe kan leiden dat andere ambities minder prioriteit krijgen.⁸ We zeggen geleerd te hebben van IJburg, waar we ondertussen na 20 jaar nog steeds bezig zijn om het tekort aan sportruimte te repareren, maar tegelijkertijd leveren we nog altijd nieuwbouwuurten op met een tekort aan sportvoorzieningen, speelplekken en te kleine schoolpleinen. De optelsom is voorspelbaar en inmiddels zichtbaar: als sport, spelen en bewegen pas aan het eind van het proces worden ingepast, ontstaan discussies waarin voorzieningen tegen elkaar worden uitgespeeld (sport versus groen, sport versus wonen), terwijl het onderliggende probleem juist is dat er vooraf te weinig ruimte is gereserveerd.

Daar komt bij dat in deze discussies de belangen van sportverenigingen met vrijwillige besturen en spelende kinderen minder zichtbaar zijn, terwijl zij juist direct geraakt worden door de keuzes die u maakt. Dat vraagt van de gemeenteraad een actieve rol om ze structureel mee te wegen en te beschermen, ook wanneer andere - beter georganiseerde - belangen zich nadrukkelijker laten gelden. Te meer wanneer sport- en speelplekken onder druk komen te staan doordat andere functies - zoals kijkgroen op (school)pleinen, wadi's of (moes)tuinieren - worden gepresenteerd als alternatieve oplossing. Hoewel deze functies onmiskenbare waarde hebben en bijdragen aan een groenere stad, sluiten zij onvoldoende aan bij de leefwereld en motorische behoefte van de jeugd. Daarmee blijft het daadwerkelijke probleem van onvoldoende ruimte voor sport, spelen en bewegen bestaan.

Dit staat niet op zichzelf, maar wordt verder versterkt door de financiële positie van het programma Sport en Bewegen. De raadsstukken van de afgelopen jaren laten namelijk een zorgwekkend beeld zien door een achterblijvende begroting, aflopende coalitiemiddelen en onzekerheid over rijksbijdragen. Zonder aanvullende financiën zijn in 2026 bestuurlijke keuzes over het sluiten van accommodaties, zoals zwembaden en sporthallen, nauwelijks te voorkomen. Ook de ruimte en kansen voor buitenspelen en een actieve leefomgeving zullen afnemen. Dit heeft directe gevolgen voor de volksgezondheid, met name in buurten en voor Amsterdammers die het meest afhankelijk zijn van publieke voorzieningen. Het coalitieakkoord is bij uitstek het moment om dit aan te pakken en om sport, bewegen en spelen niet langer afhankelijk te maken van restposten in ruimte en budget. Dat is tevens noodzaak; de sportuitgaven per inwoner zijn in Amsterdam al de laagste binnen de G5. Tegelijkertijd staat de bestaande sportinfrastructuur onder druk: een aanzienlijk deel van de accommodaties is verouderd en toe aan renovatie of vervanging. De komende jaren zullen sport- en speelvoorzieningen niet alleen moeten meegroeien met de bevolking, alle zeilen zullen bijgezet moeten worden om de basis überhaupt overeind te houden.

Aanbeveling 1: verhoog de structurele budgetten voor sport, bewegen en speelruimte

Deze brief pleit daarom voor het op orde krijgen van de basis. Voor het overeind houden en versterken van de basisinfrastructuur die aantoonbaar samenhangt met gezondheid, preventie en een leefbare stad. Voor het overeind houden van de plekken waar we oprecht van kunnen zeggen dat alle Amsterdammers hier elkaar nog tegenkomen.

In de praktijk vraagt dit wel om een expliciete keuze. Oftewel, meer structurele financiering voor:

7 <https://www.nrc.nl/nieuws/2025/11/13/het-land-van-de-verdwinende-sportvelden-wachtlijsten-groeien-kleedkammers-puilen-uit-a4911390>

8 <https://www.rekenkamer.amsterdam.nl/onderzoek/gebiedsontwikkeling-en-betalbare-woningen/>

- ✓ onderhoud, vervanging en kwaliteit van bestaande voorzieningen,
- ✓ aanleg van nieuwe voorzieningen in lijn met bevolkingsgroei,
- ✓ inrichting van de openbare ruimte als volwaardige beweegomgeving, zodat bewegen een vanzelfsprekend onderdeel wordt van het dagelijks leven van alle Amsterdammers, en
- ✓ gerichte inzet in buurten waar beweegarmoede en gezondheidsverschillen het grootst zijn.

Aanbeveling 2: stel een onafhankelijke toets in voor alle grote investerings- en gebiedsbesluiten

Amsterdam heeft instrumenten om sport en bewegen planologisch te borgen, maar de ervaring is dat hebben niet hetzelfde is als halen. Daarom pleiten wij voor een verplichte toets (bijvoorbeeld door een onafhankelijke commissie) die alle investeringsbesluiten van grote gebiedsontwikkelingen beoordeelt voor besluitvorming. Concreet vragen wij:

- ✓ geen investeringsbesluit zonder een openbaar toegankelijke sportnorm- en speelnorm-paragraaf,
- ✓ toetsing op zowel kwantiteit (m²/normen) als bereikbaarheid en kwaliteit,
- ✓ verplicht alternatief of compensatieplan wanneer normen binnen plangebied niet haalbaar zijn (inclusief financiering en grondreservering),
- ✓ jaarlijkse, raadsoverzichtelijke rapportage, juist omdat de Rekenkamer signaleert dat uitgaven en sturing nu te weinig specifiek zichtbaar zijn.

Oproep Sportraad Amsterdam aan nieuwe gemeenteraad en college

Het momentum is er: sport en bewegen werden deze verkiezingen breed herkend als essentieel voor de stad. Tijdens het lijsttrekkersdebat van de Sportraad Amsterdam bleek zelfs dat er brede steun is, ongeacht politieke kleur. De vraag is nu of die belofte wordt ingelost: via een domeinoverstijgende aanpak in ruimte, in budget en in toetsing.

U bent hier bepalend in. Wat u de komende vier jaar vastlegt, bepaalt of Amsterdam een stad is waar alle kinderen gezond kunnen opgroeien. De realiteit is namelijk dat Amsterdam structureel circa 26 miljoen per jaar minder in sport investeert dan de referentienorm aangeeft.⁹ Dit creëert inmiddels een structurele spanning in de begroting.

Niks doen betekent dat sportplekken verdwijnen of onbetaalbaar worden, dat nieuwe wijken zonder voldoende sport- en speelruimte worden opgeleverd en dat gezondheidsverschillen in de stad verder toenemen. Niks doen betekent dat we in één coalitieperiode afbreken wat u in tientallen jaren heeft weten op te bouwen.

Kies voor een trendbreuk en voorkom dat opnieuw een generatie ongezonder opgroeit. Kleur Amsterdam in als een stad waar sporten, bewegen, buitenspelen en gezond opgroeien vanzelfsprekend zijn.

Stilzitten is geen optie.

⁹ [Rapport Gemeentelijke uitgaven - Inzicht in beleid, geld en keuzes - openresearch.amsterdam](https://openresearch.amsterdam)